

MICHAEL

Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2008**

<http://www.michael-culture.org>

MICHAEL: Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe

Σκοπός του προγράμματος 'MICHAEL' είναι η παγκόσμια προβολή του ευρωπαϊκού ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος και η βελτίωση της πρόσβασης σε αυτό. Ο σκοπός επιτυγχάνεται με την υλοποίηση της πολύγλωσσης διαδικτυακής υπηρεσίας MICHAEL, η οποία θα αποτελεί έναν ηλεκτρονικό κατάλογο των ψηφιακών συλλογών μουσείων, βιβλιοθηκών, αρχείων και άλλων πολιτιστικών φορέων από όλη την Ευρώπη που θα επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κοινό την εύκολη αναζήτηση και πρόσβαση σε αυτές.

Το πρόγραμμα 'MICHAEL' και η συνέχειά του που ονομάζεται 'MICHAEL Plus' χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του προγράμματος eTen. Το 'MICHAEL' ξεκίνησε το 2004 με συνεργασία μεταξύ της Αγγλίας, της Γαλλίας, και της Ιταλίας. Από το 2006, το 'MICHAEL Plus' επεκτείνει το 'MICHAEL' σε άλλες 15 χώρες μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Οι χώρες που συμμετέχουν στο 'MICHAEL Plus' είναι (αλφαβητικά): Αγγλία, Βέλγιο-Φλάνδρα, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιταλία, Ισπανία, Μάλτα, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σουηδία, Τσεχία και Φινλανδία, ενώ υπάρχει προοπτική να ενσωματωθούν και άλλες χώρες όπως η Κύπρος.

Κάθε συμμετέχουσα χώρα υλοποιεί μια εθνική διαδικτυακή πύλη (National portal) στην οποία συγκεντρώνονται οι ψηφιακές συλλογές της. Σε ένα επίπεδο παραπάνω, το περιεχόμενο από αυτές τις εθνικές πύλες συλλέγεται και παρουσιάζεται στην ευρωπαϊκή διαδικτυακή πύλη MICHAEL (European portal) που αποτελεί κατάλογο του συνόλου των καταχωρημένων ψηφιακών συλλογών των χωρών που συμμετέχουν. Μέχρι τώρα, η Αγγλία, η Γαλλία και η Ιταλία έχουν ολοκληρώσει τις εθνικές τους πύλες, οι οποίες παρουσιάζονται ήδη στην ευρωπαϊκή πύλη, ενώ παράλληλα συνεχίζουν τον εμπλουτισμό του περιεχομένου τους. Οι 15 νέες χώρες (συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας) βρίσκονται τώρα στη διαδικασία ανάπτυξης των εθνικών πυλών, οι οποίες στη συνέχεια θα διασυνδεθούν με την ευρωπαϊκή πύλη MICHAEL.

Βασικοί στόχοι του προγράμματος είναι:

- να δημιουργηθεί ένας «χάρτης» της ευρωπαϊκής ψηφιακής πολιτιστικής κληρονομιάς,
- να επιτευχθεί ευθυγράμμιση των ευρωπαϊκών εθνικών πρωτοβουλιών στον τομέα της προώθησης, προβολής και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- να ενθαρρυνθεί η διαλειτουργικότητα και η χρήση κοινών προτύπων σε σημαντικές εθνικές πρωτοβουλίες στον τομέα της ψηφιοποίησης και τεκμηρίωσης του πολιτιστικού αποθέματος,
- να αναπτυχθεί μια πολυγλωσσική, υψηλής ποιότητας υπηρεσία, που θα διευκολύνει την αναζήτηση και πρόσβαση στο ευρωπαϊκό ψηφιακό πολιτιστικό υλικό.

Οι εθνικές πύλες της Αγγλίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας, είναι διαθέσιμες στις διευθύνσεις:

- [Αγγλία] <http://www.michael-culture.org.uk>
- [Γαλλία] <http://www.numerique.culture.fr/>
- [Ιταλία] <http://michael.beniculturali.it>

Η ευρωπαϊκή πύλη MICHAEL, που συγκεντρώνει το περιεχόμενο των παραπάνω εθνικών πυλών, είναι προσβάσιμη στη διεύθυνση:

- [European portal] <http://www.michael-culture.org>

Τεχνολογία

Η υλοποίηση της διαδικτυακής υπηρεσίας MICHAEL / MICHAEL Plus στηρίζεται σε μια πλατφόρμα ανοιχτού λογισμικού, η οποία έχει αναπτυχθεί, στο πλαίσιο του αρχικού προγράμματος MICHAEL, από την γαλλική εταιρία AJLSM. Η πλατφόρμα του MICHAEL αποτελείται από δύο τμήματα – τα οποία κάθε συμμετέχουσα χώρα εγκαθιστά και προσαρμόζει τοπικά για την υλοποίηση του MICHAEL σε εθνικό επίπεδο:

- το Υποσύστημα Παραγωγής Περιεχομένου (Production Module), που επιτρέπει την εισαγωγή, τη διαχείριση και την ενημέρωση του περιεχομένου μέσα από online φόρμες, και
- το Υποσύστημα Δημοσίευσης Περιεχομένου (Publication Module), που αποτελεί την εθνική διαδικτυακή πύλη της χώρας, η οποία παρέχει πρόσβαση στο δημοσιευμένο περιεχόμενο.

Στο πλαίσιο του έργου, έχει αναπτυχθεί ένα κοινό μοντέλο δεδομένων (MICHAEL data model) για την περιγραφή του περιεχομένου που εισάγεται στο MICHAEL. Το μοντέλο δεδομένων επιτρέπει την αποθήκευση σε μορφή XML τόσο των περιγραφών των ψηφιακών συλλογών όσο και των πληροφοριών που σχετίζονται με αυτές, δηλαδή των φορέων, των έργων ή προγραμμάτων ψηφιοποίησης, των υπηρεσιών πρόσβασης στις ψηφιακές συλλογές και των φυσικών συλλογών. Έχουν επίσης προκαθοριστεί λίστες όρων (MICHAEL terminology lists) για την συμπλήρωση ορισμένων βασικών πεδίων, με στόχο τη διευκόλυνση της αναζήτησης και του εντοπισμού του περιεχομένου.

Το μοντέλο δεδομένων του MICHAEL ακολουθεί το πρότυπο μεταδεδομένων Dublin Core, ενώ το MICHAEL και οι επιμέρους δομές του είναι συμβατές με το πρωτόκολλο Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH) ώστε το περιεχόμενο που δημοσιεύεται στην εκάστοτε εθνική πύλη να συλλέγεται και να δημοσιεύεται αυτόματα στην ευρωπαϊκή πύλη MICHAEL.

Το MICHAEL Plus στην Ελλάδα

Το Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠ.ΠΟ.) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) αποτελούν την ελληνική συμμετοχή στο πρόγραμμα MICHAEL Plus. Ήδη από το 2003, το Υπουργείο Πολιτισμού έχει ξεκινήσει σημαντική πρωτοβουλία στον τομέα της ψηφιοποίησης, χρηματοδοτώντας πάνω από 200 πολιτιστικούς φορείς ανά την Ελλάδα μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας». Το MICHAEL θα αποτελέσει τη βάση για την δημιουργία ενός εθνικού πολιτιστικού δικτύου που θα παρέχει πρόσβαση σε αυτό τον πλούτο των ψηφιακών πολιτιστικών συλλογών, και θα συμβάλλει στην προβολή των αποτελεσμάτων των έργων σε εθνικό και κατ' επέκταση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο έχει αναλάβει μεταξύ άλλων την εγκατάσταση και προσαρμογή της πλατφόρμας για την υλοποίηση του MICHAEL στην Ελλάδα. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η προσαρμογή του Υποσυστήματος Παραγωγής Περιεχομένου ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη της εθνικής πύλης. Η ελληνική πύλη MICHAEL (www.michael-culture.gr) θα είναι διαθέσιμη σε δύο γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά).

Εισαγωγή περιεχομένου

Το Υπουργείο Πολιτισμού έχει ξεκινήσει επικοινωνία καταρχάς με τους πολιτιστικούς φορείς που υλοποιούν έργα ψηφιοποίησης στο πλαίσιο της Πρόσκλησης 65 του ΕΠ. ΚτΠ, ενημερώνοντάς τους για τη δυνατότητα προβολής του ψηφιοποιημένου πολιτιστικού αποθέματος στο MICHAEL Plus. Η εισαγωγή του περιεχομένου ξεκινά πιλοτικά με μια πρώτη ομάδα φορέων, ώστε να ληφθούν υπόψη τυχόν παρατηρήσεις και ανάγκες βελτίωσης στο επόμενο στάδιο. Σταδιακά θα προστεθούν ψηφιακές συλλογές από όλους τους φορείς (αρχαία, μουσεία, πανεπιστημιακά ιδρύματα, βιβλιοθήκες κλπ) που υλοποιούν έργα ψηφιοποίησης

στο πλαίσιο του ΕΠ. ΚτΠ, ενώ απώτερος στόχος είναι τελικά η συγκέντρωση όλων των ψηφιακών συλλογών πολιτιστικού αποθέματος στην Ελλάδα.

Το περιεχόμενο μπορεί να εισαχθεί στο MICHAEL χρησιμοποιώντας τις ηλεκτρονικές φόρμες εισαγωγής στοιχείων που παρέχει η πλατφόρμα. Οι φορείς μπορούν να αποκτήσουν λογαριασμό πρόσβασης στην πλατφόρμα και, μετά από σύντομη εκπαίδευση, να συμπληρώσουν, σε συνεργασία με το ΥΠΠΟ, τα στοιχεία που ορίζει το μοντέλο δεδομένων του MICHAEL. Για τη βοήθεια των φορέων, έχουν μεταφραστεί στα ελληνικά ο οδηγός χρήσης της πλατφόρμας καθώς και ο ορισμός του μοντέλου δεδομένων του MICHAEL. Επίσης είναι διαθέσιμο σχετικό έντυπο καταγραφής των ζητούμενων στοιχείων, για την προετοιμασία των φορέων πριν την έναρξη της εισαγωγής των δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση, οι φορείς έχουν υποστήριξη από διαθέσιμο προσωπικό του ΥΠΠΟ για την εισαγωγή των δεδομένων τους στο MICHAEL.

Εναλλακτικά, το περιεχόμενο μπορεί να μεταφερθεί στην πλατφόρμα MICHAEL με τη μορφή XML αρχείων συμβατών με τη δομή που καθορίζει το μοντέλο δεδομένων MICHAEL. Σε αυτή την περίπτωση το ΥΠΠΟ και το ΕΜΠ μπορούν να υποστηρίξουν σε τεχνικό επίπεδο την αντιστοίχιση των πεδίων που χρησιμοποιεί ο εκάστοτε φορέας για την περιγραφή των συλλογών του με τα πεδία του μοντέλου δεδομένων που χρησιμοποιεί το MICHAEL.

Ωφελούμενοι – αναμενόμενα αποτελέσματα

Στην Ελλάδα, το έργο αποσκοπεί στην δημιουργία ενός συγκεντρωτικού καταλόγου ψηφιακών συλλογών του ελληνικού πολιτιστικού αποθέματος. Το MICHAEL θα αποτελέσει ευκαιρία για τους πολιτιστικούς φορείς, μικρούς και μεγάλους, να προβάλλουν τις συλλογές τους σε εθνικό και στη συνέχεια σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να βελτιωθεί η πληροφόρηση του κοινού για το έργο των φορέων και τις συλλογές τους και να διευκολυνθεί η πρόσβαση του κοινού σε αυτές. Ο κατάλογος αποτελεί επίσης ένα εργαλείο που επιτρέπει στους φορείς να μοιραστούν την εμπειρία τους από τα έργα ψηφιοποίησης με άλλους φορείς.

Διευκρινίζεται ότι, μέσω της πύλης MICHAEL, το κοινό θα μπορεί να ενημερωθεί για τις ψηφιακές συλλογές που υπάρχουν και για τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές (π.χ. διαδικτυακός τόπος, CD, DVD κλπ), και στη συνέχεια να κατευθυνθεί στον σχετικό διαδικτυακό τόπο (ή στο CD/DVD) του εκάστοτε πολιτιστικού φορέα για την πρόσβαση στο ίδιο το ψηφιακό υλικό. Δηλαδή το MICHAEL δεν επεμβαίνει στη δομή του διαδικτυακού τόπου ή των ψηφιακών συλλογών του κάθε φορέα, ούτε στοχεύει στην επαναδημιουργία μίας βάσης δεδομένων ψηφιακών αντικειμένων. Απλά περιγράφει τις ψηφιακές συλλογές του κάθε φορέα, ακολουθώντας τη δομή του πανευρωπαϊκού μοντέλου δεδομένων που τηρείται στην πλατφόρμα του MICHAEL και αποτελεί έναν επιπλέον τρόπο προβολής τους στο Διαδίκτυο.

Πνευματικά δικαιώματα

Οι πληροφορίες (στοιχεία ψηφιακών συλλογών, φορέων, κλπ) δημοσιεύονται στο MICHAEL με άδεια Creative Commons 'Attribution Non-commercial' (by-nc) <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/gr/>. Η άδεια αυτή επιτρέπει τη δημοσίευση και χρήση των πληροφοριών από τρίτους (έρευνα, πολιτιστικές πύλες, ντοκιμαντέρ κλπ), για μη εμπορικούς σκοπούς, αναφέροντας την πηγή. Αυτό είναι απαραίτητο δεδομένου ότι τα στοιχεία της εθνικής πύλης θα συλλέγονται και θα δημοσιεύονται στη συνέχεια στην ευρωπαϊκή πύλη MICHAEL. Για κάθε άλλη χρήση θα πρέπει να ζητείται άδεια απευθείας από το φορέα. Ειδικά για τις εικόνες που δημοσιεύονται για την εικονογράφηση μιας συλλογής, ισχύουν τα δικαιώματα χρήσης που δημοσιεύονται μαζί με την προβαλλόμενη εικόνα.

Επικοινωνία:

Κατερίνα Μουτογιάννη
Δ/ση Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών
email: kmoutogianni@culture.gr
Τηλ.: 213 1322 343, Fax: 210 8201394